

ARCHEOLOGIENOTA (MET BEPERKTE SAMENSTELLING) TER HOOGTE VAN VLIEGENEINDE TE OUDSBERGEN

DEEL 2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 2399

Rapport opgemaakt door: Sander Pelsmaekers

Kontichsesteenweg 38

2630 Aartselaar

Projectcode:

Intern: 40252

Extern: /

AOE: 2025A1

1 GEMOTIVEERD ADVIES

Deze archeologienota met beperkte samenstelling kwam tot stand naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor reliëfherstel van twee recreatieve visvijvers ter hoogte van de Abeek-vallei en Vliegeneinde te Oudsbergen. Aan de hand van volgende argumenten werd een advies geformuleerd:

Het projectgebied (14.781 m²) maakt volledig deel uit van de Abeek-vallei, tot aan de 20ste eeuw een essentieel onderdeel in het landbouwsysteem van de streek. Het was namelijk een belangrijke bron van hooi en turf voor de gehuchten Plokrooi en Gestel die zich op de hoger en droger gelegen valleiranden gevestigd hadden als langwerpige straatsdorpen. Aangezien de meer dan twee meter lager gelegen Abeek-vallei heel het jaar watervoerend en zeer overstromingsgevoelig was, konden deze natte valleigronden voor niet veel anders gebruikt worden. De locatie van het projectgebied kan dan ook als onaantrekkelijk worden beschouwd voor de mens om zich te vestigen.

Hoewel er in de brede omgeving van de Abeek op verschillende locaties archeologische sporen en vondsten zijn gedaan, worden dergelijke elementen ter hoogte van het projectgebied zelf niet verwacht. Uit gekende archeologische prospecties blijkt dat bewoningssporen vooral geconcentreerd zijn op de hoger gelegen zandgronden, zoals de voormalige Donderslagheide en de Gielisheide, waar zowel steentijdsites als prehistorische percelingsstructuren (*Celtic Fields*) werden aangetroffen. Daarnaast tonen vondsten uit latere periodes, zoals Romeinse en middeleeuwse artefacten, ook aan dat menselijke activiteit zich vooral op deze drogere en beter geschikte gronden afspeelde (te zien aan de hand van de waarnemingen in de Centrale Archeologische Inventaris). De vallei van de Abeek daarentegen heeft een nat en dynamisch karakter, wat de vestiging van permanente nederzettingen minder aantrekkelijk maakte. Er zijn tenslotte ook geen cartografische of archeologische waarnemingen ter hoogte van het projectgebied die aanleiding zouden kunnen geven tot een kennispotentieel.

Na de Tweede Wereldoorlog ging het gebruik van bevoede hooilanden verloren met de komst van kunstmest, waardoor de vallei ter hoogte van het projectgebied aan de natuur werd gelaten. Hierdoor ontstonden er moerassige broeken en bossen met elzen en populieren. Langs Vliegeneinde werden er immers een heel aantal recreatieve vijvers aangelegd, zo ook twee ter hoogte van het projectgebied. Met de uitgegraven grond werden rondom de vijvers antropogene dijken aangelegd met een hoogte tot ca. 1,50 m+Mv, allicht om de vijvers meer diepte te geven maar ook om de percelen te beschermen tegen overstromingen van de westelijk gelegen Abeek. Om de vijvers te bereiken werd in de twee betrokken deelzones een smalle toegangsweg met steenslag aangelegd met een hoogte tot 0,75 m+Mv ten opzichte van het toenmalige niveau.

De geplande afgraving van de vijverdijken en het verwijderen van de steenslag zal maximaal tot 0,50 m-Mv uitgevoerd worden, waardoor met zekerheid gesteld kan worden dat er geen archeologisch relevante lagen geraakt zullen worden. De grond van de dijken zal in de visvijvers gedruwd worden, waardoor deze gedempt worden. Concreet zullen er dus enkel werkzaamheden plaatsvinden binnen reeds vergraven of met steenslag gevulde gronden. Deze werkzaamheden, met een totale oppervlakte van 6.488 m² zullen slechts 44% van het totale projectgebied beslaan (dempen van de vijvers inbegrepen). Ter hoogte van 8.293 m² (ofwel 56%) van het projectgebied zijn er geen bodemingrepen gepland. De geplande graafwerken zijn ook van een dergelijk smalle en verspreide aard dat er slechts zeer kleine kijkvensters zouden ontstaan. Daarbij komt ook dat het dempen van de vijvers (991 m² voor Deelzone 1 en 1.335 m² voor Deelzone 2) volledig onder water plaatsvindt. De kans op archeologische kenniswinst ter hoogte van het projectgebied is dus zeer laag tot onbestaande.

Op basis van bovenstaande argumenten worden daarom **geen verdere maatregelen** geadviseerd voor het hele projectgebied.